

In kakšni so rezultati?

V celoti gledano so ugodni: 100 % — 2 ekipi, 90-99 % — 7 ekip, 80-89 % — 18 ekip, 70-79 % — 12 ekip, 60-69 % — 12 ekip, 55 % — 2 ekipi.

Polovica ekip je dosegla vsaj 80-odstotni rezultat, dve ekipi sta na vseh 20 vprašanj odgovorili pravilno, le dve ekipi pa sta imeli 9 odgovorov napačnih.

Katera vprašanja so delala največ težav? Komentariji, ki spremljajo posamezne ugotovitve, niso nujno objektivni, so pa dani v razmislek kot kost za glodanje.

1. Kar 42 ekip (80 %) je odgovorilo napačno na vprašanje o osnovni nalogi članov Gorske reševalne službe. Največ ekip je menilo, da je osnovna naloga reševanje, ne pa preprečevanje nesreč.

Odgovori lahko opozarjajo na več stvari:

- da je GRS kljub preventivnemu delovanju na številnih tečajih za MPV in ostalih vodniških izobraževanjih in akcijah manj prisotna pri delu z mladimi v šolah in planinskih družtvih;

- da je potrebno spremeniti mišljenje, ki je bilo nekoč del doktrine, da nad nami bdi »veliki brat«, ki bo takoj priskočil na pomoč; toda za varnost lahko največ storimo sami s svojim znanjem!

Iz kombinacije odgovorov na nekatera vprašanja je moč tudi razbrati, da zelo slabo poznamo ugotovitve iz analize vzrokov in posledic nesreč, ki jo vsako leto pripravlja GRS.

2. Izredno šibko znanje je s področja izrazoslovja, kar je težava tudi kasneje na vodniških tečajih. Skrotje je iz opisa prepoznalo le 24 ekip (45 %). Razumevanje in podajanje opisa poti je ključnega pomena pri pripravi in seveda izvedbi ture.

3. Kar 25 ekip (47 %) ni znalo pravilno odgovoriti na vprašanje, kdaj uporabljamo vozec osmico — ko potrebujemo zanko, ki se ne zadrigne. Pravilna uporaba vozlov opozarja na znano reklo, da je dobra oprema nepogrešljiva, ob nepravilni uporabi pa tudi zelo nevarna.

4. Avtotransfuzijskega položaja ponesrečenca ne pozna kar 20 ekip (37 %), kar opozarja na to, da tudi

prvi pomoči posvečamo zelo malo pozornosti. Vemo pa, da je hitra in učinkovita pomoč lahko odločilnega pomena za poškodovanca.

5. Tudi o plazovih vemo manj, kot bi morali glede na trend obiskovanja gora in na nesreče v zadnjih dveh letih. Na vprašanje, kaj bi storili, če bi se znašli pred zasneženim pobočjem, za katerega nismo pričrpani, da je varno, je 18 ekip (34 %) odgovorilo, da bi »zrahljali vezi na smučeh, odpeli nahrbtnike in strumno zakoračili novim dogodivščinam naproti.«

Zima ni več nedostopna in neaktivna polovica leta, zato moramo zimski tehniki posvetiti vsaj toliko časa kot gibanju v kopnih razmerah.

6. Branje zemljevidov sodi k naravnemu vodenju, kjer sami izbiramo in iščemo naravne prehode in se tako ne predajamo v celoti črednemu nagonu sledenja markacij. Bolj kot delo s kompasom na karti je pomembno razbiranje informacij s karte in primerjanje s stanjem v naravi.

Orientacija je v gornjskih vrstah izgubila zaveznika. To se, žal, kaže na vseh področjih izobraževanja, saj je prav na tem področju znanje po pravilu najšibkejše.

7. Tekmovalci v 16 ekipah (30 %) še vedno menijo, da je trganje gorskega cvetja poglavitni ekološki problem, ki nas tare v gorah. Trganje cvetja in smeti ob poteh nista problema, zaradi katerih je bila sprejeta Alpska konvencija o zaščiti Alp. Onesnaževanje vodá, energetski problemi, hrup in množičnost so ekološki problemi, ki jih bomo morali razreševati predvsem mladi. In ne šele jutri, temveč danes.

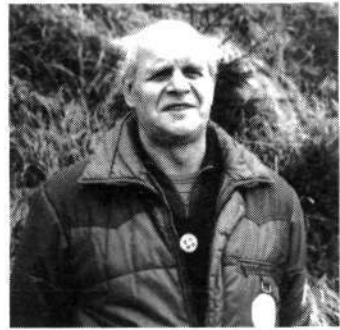
V analizo je bilo vključenih 53 testov, opozoriti pa velja, da so se ekipe na tekmovanje pripravljale vsaj mesec dni. Ker gre torej za tekmovalce, ki predstavljajo kvalitetni nivo, ki je višji od povprečja, so nekatere ugotovitve lahko skrb zbujajoče.

Ob analizi sem prišel tudi do sklepa, da veliko znamo predvsem na področjih, ki so statična in kjer ni potrebno vlagati dodatne energije za prebiranje novosti (zgodovina, spoznavanje narave, poznavanje gorstev), mnogo slabše pa je znan-

je tam, kjer se gornjska stroka še vedno hitro razvija in dopolnjuje z novimi spoznanji (GRS, oprema, prva pomoč). Za slab pretok informacij in zato slabše znanje pa zagotovo niso krivi samo mentorji. Pomesti bomo morali tudi pred svojim pragom.

Rezultati zagotovo niso slabi, prav pa bi bilo, da bi temam, kot so gorska reševalna služba, orientacija, planinska oprema, gibanje, izrazoslovje in prva pomoč, namenili več pozornosti. Zato, da bo v gorah več srečnih in zadovoljnih ljudi.

Peter Keše-Šodr je star 60 let

»Rad hodim v gore, rad jih imam. Rad sem v planinski družini, še posebno med alpinisti in gorskimi reševalci,« ob jubileju pripoveduje še vedno zagnan, dobrodušen, goram predan Šodr, ki je resnično duša gora, ki mu niso bili nikdar mar planinski špetiri in ljubosumje... Bil je pravi športnik, telovadec, alpinist, smučar, ki se je že v petdesetih letih smučal po strminah Storžiča, Grintovca in Kalške gore, bil je celo smučarski reprezentant, zato ni naključje, da je bil v tekmah z akijem vedno v prvih vrstah.

Izhajal je iz skromne delavske družine, zato se je moral kar dosti preživljati sam, kljub temu pa je iz takrat slavne industrijske šole Iskre prispel do strojnega inženirja. Kot vodja livarne v Iskri je kar precej postoril za nekatere planinske odlitke, lotil se je in celo uspel z odlivanjem smučarskega okovja »Marker«.

V gore je začel zahajati leta 1946, še posebej navezan je bil na Julijce

— morda sprva po želji soproge alpinistke in smučarske reprezentantke Vere z Jesenic, vendar pa se tudi Kranjsko-Kamniških Alp ni izogibal. Opravil je več sto plezalnih vzponov, včasih tudi z obilico sreče. Tako mu je, na primer, v Hudičevem stebru v Prisanku in Centralni smeri v Špiku padajoča skala presekala vrh.

Doživiljal je tudi stiske pri reševanju v gorah; še posebno težak mu je spomin na štiri mrtve Holandce pred petimi leti v Kočni.

V skoraj 42-letnem reševalnem obdobju je bil vedno pripravljen pomagati, kot upokojenec je še zdaj v vrstah reševalcev na krvavskem smučišču. Ni pa se mogel rešiti tudi upravljalnih opravil. Tako je bil tajnik GRS Kranj in gospodar zavetišča GRS na Krvavcu, zdaj pa je že nekaj let član NO PD Kranj.

Ob jubileju mu prijatelji, še posebno splezalci iz domačih ostenj, Dolomitov, Centralnih Alp in Kavkaza pristrčno čestitamo in želimo še mnogo srečnih dni med prijatelji in gorami ter še mnogo »šodranja«, kajti kjerkoli smo bili, se je o nas slišalo — in hodilo!

Franc Ekar

Tečaj za vodnike kategorije B

Odbor PLV pri KVIZ PZS je na pobudo nekaterih vodnikov organiziral tečaj za pridobitev kategorije B, to je za vodenje po zelo zahtevnih poteh.

Od razpisa, ki je bil poslan na vsa PD v avgustu 1994, pa do roka prijave se je prijavilo 13 kandidatov, ki so morali izpolnjevati osnovne pogoje, in sicer biti vodnik vsaj kategorije A ter v zadnjih petih letih opraviti vsaj 20 tur po zahtevnih in zelo zahtevnih poteh nad gozdno mejo in še pet tur po brezpotjih nad gozdno mejo. Tečajniki so tvorili precej pestro skupino, saj so bili tu taki, ki so opravili tečaj že leta 1976 in za marsikatero novost, zlasti v vrhni tehniki, niso še nikoli slišali, in taki, ki so zaključili tečaj za vodnika v letu 1994. Najstarejši tečajnik je bil star 60 let, najmlajši pa 35. Vsi so prinesli na tečaj že dobršno mero vodniških izkušenj, zlasti tisti z daljšim vodniškim stažem.

90

Tečaj je potekal po programu, in sicer od 16. do 18. septembra 1994 v Domžalskem domu na Veliki planini. Obdelane so bile naslednje teme: Gibanje in tehnika hoje (**Bojan Pollak** in **Janez Benkovič**), Psihologija vodenja (**Marinka Kožalj Stepic**) in Priprava in izvedba izleta (Marinka Kožalj Stepic). V Domžalskem domu so zelo dobri pogoji za izvedbo izobraževalnih akcij, saj ima dom več dnevni prostorov, za praktično delo pa je na robu Gojske planine moč najti primerne skale. Kljub slabemu vremenu, saj je vse dopoldne snežilo, so tečajniki zagnano delali, zabijali kline, izdelovali vrhne ograje itd. pod budnim očesom inštruktorjev. Glede na letni čas so se za izpitno turo dogovorili kar za naslednji konec tedna, a le v primeru ugodne vremenske napovedi. Tako so se zbrali 23. septembra zvečer v Cojzovi koči na Kokrskem sedlu. Zvečer so pisali teste in opravili ustne zagovore, 24. septembra pa so

opravili izpitno turo po opuščeni plezalni poti na Kalško goro in se čez Kalce vrnili v dolino. V Cojzovi koči je bila skupina deležna prijetnega sprejema; škoda le, da koča nima ločenih gostinskih prostorov. Vsi tečajniki so pokazali veliko mero znanja in volje do dela, seveda pa brez drobnih težav ni šlo. Vsi so opravili izpit razen enega, ki je na izpitu manjkal zaradi službenih obveznosti, in si tako pridobili naziv pripravnik za kategorijo B. To pomeni, da morajo opraviti še pet tur pod mentorstvom.

Za nemoten potek tečaja in za praktično delo, kjer je imel vsak možnost narediti vse, kar je zahtevano po programu, so poskrbeli trije inštruktorji in predavatelji.

Novi pripravniki za vodnike kategorije B so **Vlado Habjan** in **Franc Koderman** iz PD Ljubljana Matica, **Ignac Kaiser** iz PD Vuzenica Muta, **Jože Klenc** iz PD Kamnik, **Viktor Munda** iz PD Drava Maribor, **Stane Plavnik** in **Rajko Večko** iz PD

Falska peč, 452 m n. v.

Ko sem po operaciji na očeh preživljala oddih v svojih ljubih Rušah pri hčerki Benjamini, se je ta trudila, da bi me čimbolj razveseljevala. Najlepše od vsega so bili izleti v naravo. Tako sva se nekega lanskega sončnega jesenskega dne odpeljali na Činžat.

Cesta proti Koroški je speljana na dve tretjini višine čez Falsko peč. Skozi to pečino pa je zgrajen predor za železnico.

Ko sva pripeljali na ploščati vrh Činžata, sva izstopili in z zadovoljstvom občudovali ta lep pohorski predel. Nisem se mogla načuditi, da v tej nizki nadmorski višini obstaja tako mogočna skala, kot je Falska peč. Kar sram me je bilo, da jaz, ki sem že tako stara in taka ljubiteljica planin, posebno Pohorja, še nisem poznala te pečine. Benjamina mi je obljubila, da bova naslednji dan odšli v Selnico ob Dravi in si vse od blizu ogledali z nasprotne strani.

Tako sva se odpeljali v Selnico in se od tam spustili čisto v globel k

strugi reke Drave. Presenetila me je lepa zelena barva vode, ki se je na tem mestu vrtinčila in spremeni tok za 180 stopinj. Čisto navpično iz vode pa se dviga kakih 80 metrov visoka skala, preko katere sva se prejšnji dan peljali. Na tem mestu je reka zelo nevarna, zlasti za splavarje. Zato so splavarji pred mnogimi, mnogimi leti v gozdu nad obrežjem postavili približno dva metra visok kamnit kip Sv. Janeza Nepomuka, ki so ga častili kot svojega zaščitnika. Žal mi je bilo, da ni vklesana nobena letnica. Je pa kip prav mogočen in na takem mestu, da sem do njega morala splezati. Bila pa sem zelo vesela, da mi je bilo dano spoznati tudi to zanimivost mojege ljubega Pohorja. Fala mi je bila znana še iz časa prve svetovne vojne, ko smo iz Smolnika gledali, kako so gradili v evropskem merilu najmogočnejšo elektrarno Falu, ki je začela obratovati leta 1918. Priporočam ljubiteljem narave, da si ogledate ta zanimivi kotiček naše prelepe slovenske zemlje!

Erna Meško